

## 1 Ko civillietās un krimināllietās izprot ar sprieduma izpildi?

Ja parādnieks brīvprātīgi neizpilda spriedumu, viņu var piespiest tiesas ceļā, ko dēvē par piespiedu izpildi. Tai ir nepieciešams izpildu dokuments (Tiesu kodeksa 1386. pants), jo tas ir saistīts ar parādnieka personiskās tiesiskās sfēras aizskārumu. Šāds dokuments parasti ir spriedums vai notariālais akts. Ievērojot parādnieka tiesības uz privātās dzīves neaizskāramību, noteiktos gadījumos dokumentu nav iespējams izpildīt (Tiesu kodeksa 1387. pants). Dokumentu izpilda tiesu izpildītājs.

Piespiedu izpildi parasti izmanto, lai piedzītu naudu, taču to var piemērot arī akta vai no tā izrietošu saistību izpildei.

Vēl viens svarīgs aspekts ir naudas sods (Tiesu kodeksa 1385.a pants). Tas ir līdzeklis, ar ko izdarīt spiedienu uz notiesāto, lai veicinātu pakļaušanos spriedumam. Tomēr naudas sodu nevar piemērot noteiktos gadījumos: kad personai ir uzdots maksāt naudas summu vai ievērot darba līgumu un kad tas ir pretrunā ar cilvēka cieņu. Naudas sods tiek piemērots, pamatojoties uz dokumentu, kas to paredz, tādēļ cits dokuments nav nepieciešams.

Ja personai ir uzdots maksāt naudas summu, prasījums tiek īstenots pret parādnieka aktīviem, un to dēvē par aresta uzlikšanu. Izšķir arestētās mantas veidu (kustama vai nekustama) un aresta veidu (iepriekšējs arests un arests sprieduma izpildes ietvaros). Iepriekšēju arestu izmanto steidzamos gadījumos, lai piemērotu mantai tiesas aizsardzību: aktīvi tiek iesaldēti, lai nodrošinātu iespēju īstenot izpildi pēc tam. Arestētās mantas īpašnieks vairs nepārvalda to un nevar to pārdot vai nodot tālāk. Ja parādnieka manta tiek arestēta sprieduma izpildes ietvaros, tā tiek pārdota, un attiecīgie ieņēmumi tiek atdoti prasītājam. Prasītājam nav tiesību uz pašu arestēto mantu — tikai uz ieņēmumiem no tās pārdošanas.

Turklāt, piemērojot Tiesu kodeksa 1445. un turpmākos pantus, ir spēkā arī aresta uzlikšana trešās personas īpašumam (sk. turpmāk).

Papildus standarta iepriekšējam arestam un kustamā un nekustamā īpašuma arestam ir arī īpaši noteikumi attiecībā uz aresta uzlikšanu kuģiem (Tiesu kodeksa 1467.–1480. pants un 1545.–1559. pants), apķīlāšanu (Tiesu kodeksa 1461. pants), prasību par kustamas mantas valdījuma atdošanu (Tiesu kodeksa 1462.–1466. pants) un aresta uzlikšanu nenovāktai augļu un kultūraugu ražai (Tiesu kodeksa 1529.–1538. pants). Turpmāk dokumentā ir apskatīts standarta arests.

## 2 Kura iestāde vai iestādes ir kompetentas izpildes jomā?

Tiesu izpildītāji vai arestu tiesneši. Arestu tiesneši ir kompetenti lemt strīdos attiecībā uz izpildi.

## 3 Kādi ir priekšnoteikumi, lai lēmums (nolēmums) būtu izpildāms?

### 3.1 Procesuālā kārtība

#### 2.1.1. Iepriekšējs arests

Iepriekšējam arestam principā ir vajadzīga arestu tiesneša atļauja un nepieciešams steidzamības pamatojums (Tiesu kodeksa 1413. pants). Atļauja jālūdz ar vienpusēju pieteikumu (Tiesu kodeksa 1417. pants). Šo pašu pieteikumu nevar vienlaikus izmantot kustamā vai nekustamā īpašuma arestam. Nekustamā īpašuma arestam jebkurā gadījumā vienmēr ir nepieciešams atsevišķs pieprasījums.

Arestu tiesnesis pieņem lēmumu ne vēlāk kā astoņas dienas pēc pieteikuma iesniegšanas (Tiesu kodeksa 1418. pants). Tiesnesis var izlemt liegt prasītājam atļauju vai piešķirt to pilnībā vai daļēji. Arestu tiesneša lēmums ir jānogādā parādniekam. Lēmumu izsniedz tiesu izpildītājam, kurš pēc tam veic nepieciešamās darbības, lai to nogādātu.

Šim noteikumam ir viens būtisks izņēmums, kad arestu tiesneša atļauja nav nepieciešama: katrs spriedums ir uzskatāms par atļauju uzlikt iepriekšēju arestu attiecībā uz pasludinātajiem spriedumiem (Tiesu kodeksa 1414. pants). Arī tādā gadījumā lietai ir jābūt steidzamai. Spriedums ir vienkārši jānodod tiesu izpildītājam, kas veic nepieciešamās darbības, lai arestētu mantu.

Iepriekšēju arestu var pārvērst par arestu izpildes ietvaros (Tiesu kodeksa 1489.–1493. pants).

#### 2.1.2. Arests sprieduma izpildes ietvaros

##### A. Vispārīgi

Arestu sprieduma izpildes ietvaros var uzlikt tikai saskaņā ar izpildu dokumentu (Tiesu kodeksa 1494. pants). Spriedumus un aktus var izpildīt, tikai uzrādot apliecinātu kopiju vai oriģinālu kopā ar likuma ievadformulu, kas noteikta ar karaļa dekrētu.

Vispirms tiesas spriedums tiek nogādāts atbildētājam (Tiesu kodeksa 1495. pants). Ja izpildu dokuments ir spriedums, pirms tā nodošanas jebkurā gadījumā ir jāinformē parādnieks. Taču, ja izpildu dokuments ir akts, tas nav nepieciešams, jo parādnieks jau būs informēts par dokumentu. Laika periods, kas piešķirts lēmuma pārskatīšanai vai pārsūdzēšanai, sākas ar brīdi, kad spriedums ir izsniegts. Apelācijas perioda laikā arestam ir apturošs spēks, ja arests tiek uzlikts sprieduma izpildes ietvaros (bet ne iepriekšēja aresta gadījumā), kad pusei ir uzdots samaksāt naudas summu. Iepriekšējs arests (iepriekš izpildāma sprieduma gadījumā) ir uzskatāms par izņēmumu apturošajam spēkam ierastajās pārskatīšanas vai apelācijas procedūrās.

Otrais posms prasītāja centienos panākt īpašuma pārdošanu ir maksājuma rīkojums (Tiesu kodeksa 1499. pants). Tā ir pirmā izpildes darbība un pēdējais brīdinājums parādniekam, kurš šajā brīdī vēl var izvairīties no aresta uzlikšanas. Pēc maksājuma rīkojuma izdošanas ir vienu dienu ilgs gaidīšanas periods pirms aresta uzlikšanas kustamajam īpašumam (Tiesu kodeksa 1499. pants) un 15 dienas ilgs gaidīšanas periods pirms aresta uzlikšanas nekustamajam īpašumam (Tiesu kodeksa 1566. pants). Rīkojums ir jānodod parādniekam, un tas ir uzskatāms par paziņojumu par saistību nepildīšanu un maksājuma pieprasījumu. Piespiedu izpildi var izmantot tikai maksājuma rīkojumā norādītās summas piedzīšanai.

Kad gaidīšanas periods ir pagājis, mantai var uzlikt arestu. Tas notiek ar tiesu izpildītāja rīkojumu. Tādējādi izpilde notiek ar kompetentas amatpersonas starpniecību. Šī amatpersona tiek uzskatīta par prasītāja pārstāvi; tās funkcija ir noteikta ar likumu, un tā darbojas tiesas uzraudzībā. Tai ir līgumiskas saistības attiecībā uz prasītāju un ārpuslīgumiskas saistības attiecībā uz trešām personām (saskaņā ar likumu un pamatojoties uz vispārīga rūpības pienākuma nepildīšanu).

Trīs darbadienu laikā tiesu izpildītājs nosūta aresta uzlikšanas paziņojumu Arestu uzlikšanas, parādu pārvedumu, parādu nodošanas, kolektīvo parādu atmaksāšanas un protestu paziņošanas centrālajam reģistram (*Centraal Bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling en van protest*) (Tiesu kodeksa 1390. panta pirmā daļa). Aresta paziņojums ir obligāts gan par kustamu mantu, gan par nekustamu mantu. Arestu sprieduma izpildes ietvaros vai ieņēmumu sadalīšanu nav iespējams veikt, pirms tam neiepazīstoties ar aresta paziņojumiem Centrālajā paziņojumu reģistrā (Tiesu kodeksa 1391. panta otrā daļa). Šis noteikums tika ieviests, lai novērstu nevajadzīgus arestus un stiprinātu aresta kopējo spēku.

B. Arests sprieduma izpildes ietvaros: kustama manta

Lai uzliktu arestu kustamai mantai sprieduma izpildes ietvaros, ir nepieciešams maksājuma rīkojums, ko parādniekam ir tiesības apstrīdēt. Arestu uzliet ar tiesu izpildītāja rīkojumu, un pirmajā instancē tas ir piesardzības pasākums: mantu nepārvietoto, un nenotiek izmaiņas tās īpašumtiesībās un izmantošanā. Ir iespējams uzlikt arestu arī mantai, kas neatrodas parādnieka mājās un trešās personas telpās.

Kustamā īpašuma gadījumā aresta uzlikšana neaprobežojas tikai ar vienu procedūru, taču praktiski nav jēgas uzlikt arestu tai pašai mantai otrreiz, ņemot vērā saistītās izmaksas. Attiecībā uz proporcionālu ieņēmumu sadalīšanu no parādnieka mantas pārdošanas tiks iesaistīti arī citi prasītāji, nevis tikai tas, pēc kura prasības arests ir uzlikts (Tiesu kodeksa 1627. un turpmākie pantī).

Tiek izstrādāts oficiāls ziņojums par aresta uzlikšanu. Apķīlātā manta tiek pārdota ne ātrāk kā vienu mēnesi pēc oficiālā aresta uzlikšanas ziņojuma kopijas nogādāšanas vai paziņošanas. Šāds termiņš ir paredzēts, lai sniegtu parādniekam pēdējo iespēju izvairīties no mantas pārdošanas. Pārdošana ir jāizsludina publiski, izmantojot plakātus un paziņojumus laikrakstos. Tā notiek telpās, kurās tiek rīkotas izsoles, vai atklātā tirgū, ja vien nav iesniegts pieprasījums par citu piemērotāku vietu. To veic tiesu izpildītājs, kurš raksta oficiālu ziņojumu un savāc ieņēmumus no pārdošanas. Pēc tam 15 dienu laikā tiesu izpildītājs proporcionāli sadala ieņēmumus (Tiesu kodeksa 1627. un turpmākie pantī). Šī procedūra parasti norit miermīlīgā ceļā, pretējā gadījumā lietu nodod arestu tiesnesim.

C. Arests sprieduma izpildes ietvaros: nekustamais īpašums (Tiesu kodeksa 1560.–1626. pants)

Izpilde sākas ar maksājuma rīkojuma nodošanu.

Arestu uzliet ne ātrāk kā pēc 15 dienām un ne vēlāk kā pēc sešiem mēnešiem, pretējā gadījumā rīkojums zaudē juridisko spēku. Pēc tam aresta uzlikšanas rīkojums ir jāiereģistrē kļūl reģistrā 15 dienu laikā un jānodod parādniekam sešu mēnešu laikā. Rīkojuma ierakstīšanas rezultātā īpašums vairs nav pieejams, un maksimālais šī ieraksta spēkā esamības laiks ir seši mēneši. Ja rīkojums netiek ierakstīts, aresta uzlikšanai nav juridiska spēka. Atšķirībā no kustamā īpašuma, nekustamā īpašuma gadījumā tiek piemērots tikai vienreizēja aresta princips (īpašumu, kas ir arestēts vienreiz, nevar arestēt otrreiz).

Pēdējais solis ir pieteikums arestu tiesnesim nozīmēt notāru, kurš vada mantas pārdošanu un veic ieņēmumu izmaksu kreditoriem saskaņā ar apstiprināto prioritāšu kārtību. Parādnieks var iesniegt arestu tiesnesim iebilduma paziņojumu par nozīmētā notāra darbībām. Detalizēti noteikumi par mantas pārdošanu ir skaidri izklāstīti likumā (Tiesību kodeksa 1582. un turpmākie pantī). Pārdošana parasti notiek publiski, taču pēc tiesneša iniciatīvas vai prasītāja pieprasījuma arestētās mantas pārdošanu ir iespējams organizēt privāti. Pēc tam ieņēmumus no pārdošanas sadala starp kreditoriem atbilstoši apstiprinātajām prioritātēm (tiesu izpildītāja noteiktajai kārtībai) (sk. Tiesu kodeksa 1639.–1654. pantu). Strīdi par tiesu izpildītāja noteikto kreditoru kārtību tiek nodoti izskatīšanai arestu tiesnesim.

2.1.3. Aresta uzlikšana trešās personas īpašumam

Aresta uzlikšana trešās personas īpašumam ir aresta uzlikšana parādnieka prasījumiem pret trešo personu (piemēram, par ienākumiem no viņa darba devēja). Tādējādi šī trešā persona ir sekundārais parādnieks prasītājam, kurš pieprasa aresta uzlikšanu. Aresta uzlikšana trešās personas īpašumam (*beslag onder derden*) nav tas pats, kas aresta uzlikšana parādniekam piederošajai mantai, kas atrodas trešās personas telpās (*beslag bij derden*).

Prasījums, kas uzskatāms par pamatu aresta uzlikšanai, ir arestu pieprasījušā kreditora prasījums pret parādnieku, kura mantai ir uzlikts arests. Prasījums, ar kuru ir uzlikts arests, ir prasījums, kas arestētās mantas īpašniekam ir pret trešo personu / sekundāro parādnieku.

Detalizēti noteikumi par aresta uzlikšanu trešās personas īpašumam ir izklāstīti Tiesu kodeksa 1445.–1460. pantā (iepriekšējs arests) un Tiesu kodeksa 1539.–1544. pantā (arests sprieduma izpildes ietvaros).

2.1.4. Izmaksas

Papildus juridiskajiem izdevumiem ir arī tiesu izpildītāju nodevas, kas jāņem vērā aresta uzlikšanas gadījumos. Atlīdzība par tiesu izpildītāju oficiālajiem pakalpojumiem ir noteikta 1976. gada 30. novembra Karaļa dekrētā, ar ko nosaka tiesu izpildītāju pakalpojumu izmaksas civillietās un komercietās un dažādu papildu maksu apjomu (*Koninklijk Besluit van 30 november 1976 tot vaststelling van het tarief voor akten van gerechtsdeurwaarders in burgerlijke en handelszaken en van het tarief van sommige toelagen*) (sk. Federālā Tieslietu civildienesta (*Service public fédérale Justice / Federale Overheidsdienst Justitie*) tīmekļa vietni).

## 3.2 Galvenie noteikumi

A. Iepriekšējs arests

Jebkurš prasītājs ar prasījumu, kuram ir noteiktas iezīmes, var izmantot tiesības pieprasīt iepriekšēju arestu neatkarīgi no arestētās mantas vērtības un prasījuma summas (sk. Tiesu kodeksa 1413. pantu).

Pirmais šāda aresta priekšnosacījums ir steidzamība: parādnieka maksāspējai ir jābūt tādā mērā apdraudētai, ka turpmākā aktīvu izpārdošana ir pakļauta riskam. Lēmumu par to, vai šis nosacījums ir izpildīts, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, pieņem tiesa. Steidzamībai ir jābūt ne tikai tajā laikā, kad arests tiek piemērots, bet arī tad, kad tiek novērtēta nepieciešamība turpināt aresta piemērošanu. Šim nosacījumam ir daži izņēmumi: aresta uzlikšana viltojuma gadījumā, aresta uzlikšana par vekseļu parādiem un ārvalstu sprieduma izpilde.

Otrais nosacījums iepriekšējam arestam ir tāds, ka prasītājam ir jābūt iesniegušam prasījumu. Ja ir nepieciešams prasījums, tam ir jāatbilst noteiktiem nosacījumiem (Tiesu kodeksa 1415. pants): tai ir jābūt galīgai (beznosacījumu), samaksājamai (attiecas arī uz turpmāku prasījumu garantijām) un fiksētai (summai ir jābūt noteiktai vai nosakāmai). No otras puses, prasījuma būtība un apmērs ir nebūtiski faktori. Arestu tiesnesis lemj par to, vai šie nosacījumi ir izpildīti, bet tiesai, kas pēc tam izskata lietu, šis lēmums nav saistošs.

Treškārt, prasītājam, kurš pieprasa iepriekšēju arestu, ir jābūt kompetentam to darīt. Tā ir kontroles (nevis izmantošanas) darbība, ko, ja nepieciešams, var veikt likumiskais pārstāvis.

Ir nepieciešama arestu tiesneša atļauja, ja vien prasītājs jau nav saņēmis spriedumu (sk. iepriekš). Taču tas nav nepieciešams iepriekšēja aresta uzlikšanas gadījumā trešo personu īpašumam vai apķīlāšanas gadījumā, vai prasītājiem, kuri jau ir saņēmuši spriedumu (Tiesu kodeksa 1414. pants: ikviens spriedums ir uzskatāms par izpildu dokumentu). Arī notariālie akti ir izpildu dokumenti.

B. Arests sprieduma izpildes ietvaros

Arī arestam sprieduma izpildes ietvaros ir nepieciešams izpildu dokuments (Tiesu kodeksa 1494. pants). Tas var būt tiesas lēmums, autentisks dokuments, rīkojums par piespiedu izpildi, ko izdevušas nodokļu iestādes, ārvalstu spriedums ar eksekvatūru utt.

Prasījumam ir jābūt izklāstītam dokumentā, kam ir jāatbilst noteiktiem kritērijiem. Tāpat kā iepriekšēja aresta gadījumā, prasījumam ir jābūt noteiktam, fiksētam un samaksājamam. Tiesu kodeksa 1494. panta otrajā daļā ir noteikts, ka arests, kas uzlikts, lai iegūtu ienākumu samaksu, kas jāmaksā pa daļām, attiecas arī uz turpmākām maksājuma daļām, ja tādas ir paredzētas.

Arī dokumentam ir jābūt aktuālam. Arestu tiesnesis neuzskata, ka dokuments ir aktuāls, ja kreditors, kurš pieprasījis aresta piemērošanu, vairs nav prasītājs vai ja viss prasījums vai tā daļa vairs nav spēkā (jo tai ir ierobežots termiņš, tas ir nomaksāts vai nokārtots kā citādi).

## 4 Izpildu darbību raksturs un mērķis

### 4.1 Kāda veida manta var tikt pakļauta izpildu darbībām?

A. Vispārīgi

Arestu var uzlikt tikai parādniekam piederošai kustamai vai nekustamai mantai. Mantai, kas pieder trešai personai, arestu nevar uzlikt, lai gan nav svarīgi, kā valdījumā parādnieka manta atrodas konkrētajā brīdī. Tādēļ pēc tiesas atļaujas saņemšanas ir iespējams uzlikt arestu īpašumam, kas atrodas trešās personas telpās (Tiesu kodeksa 1503. pants).

Parasti prasītājs var piedzīt parādu tikai no parādnieka apgrozāmiem aktīviem. Uzlikt arestu arī parādnieka bijušajiem aktīviem ir iespējams tikai tad, ja parādnieks padara sevi par maksātnespējīgu negodīgā ceļā. Aresta uzlikšana turpmākiem aktīviem parasti ir izslēgta, izņemot nākotnes prasījumu gadījumā. Iepriekšējā aresta gadījumā ienākumi no arestētās mantas parasti paliek arestētās mantas īpašniekam. Aresta gadījumā, kas uzlikts sprieduma izpildes ietvaros, arestu uzlikt arī ienākumiem, tādējādi tie pāriet tā kreditora īpašumā, kurš pieprasījis arestu.

Arestu iespējams uzlikt nedalītam īpašumam, bet šī īpašuma piespiedu pārdošanu pēc tam aptur, līdz īpašums tiek sadalīts (sk., piemēram, Tiesu kodeksa 1561. pantu). Uz laulātajiem attiecas īpaši noteikumi.

B. Manta, kurai var uzlikt arestu

Mantai jābūt tādai, lai tai varētu uzlikt arestu. Noteiktai mantai arestu uzlikt nevar. Arestu nevar uzlikt, jo to nosaka tiesību akti, mantas būtība vai fakts, ka mantai ir cieša personīga saistība ar parādnieku. Piemēram, mantu nav iespējams pasargāt no aresta, pamatojoties uz tās izmantošanas nolūku. Tādējādi arestu nevar uzlikt šādai mantai:

mantai, kas minēta Tiesu kodeksa 1408. pantā. Šis ierobežojums tika ieviests, lai parādniekam un viņa ģimenei garantētu pieņemamus dzīves apstākļus;

mantai, kurai nav pārdošanas vērtības, tādējādi prasītājs to nevar izmantot;

mantai, kas ir neatsavināma, jo tai ir ļoti cieša personiska saikne ar parādnieku;

mantai, kurai netiek piemērots arests, pamatojoties uz speciāliem tiesību aktiem (t. i., nepilngadīgu personu ienākumi un alga, npublicētas grāmatas un mūzika, ienākumi, ko nopelnījuši cietumnieki, strādājot cietumā);

algām (aresta uzlikšana ienākumiem) un līdzīgiem prasījumiem arests parasti tiek piemērots tikai ierobežotā apmērā (sk. Tiesu kodeksa 1409. pantu, 1409.

a pantu un 1410. panta pirmo daļu). Tajos ietilpst, piemēram, tiesas piešķirtie uzturlīdzekļu maksājumi nevainīgajam laulātajam. Tomēr noteikti maksājumi, piemēram, minimālie iztikas līdzekļi, ir pilnībā izslēgti no aresta piemērošanas (sk. Tiesu kodeksa 1410. panta otro daļu). Taču ierobežojumi tiesībām uzlikt arestu netiek piemēroti prasītājiem, kuri vēlas atgūt uzturlīdzekļu parādu un kuru prasījumi ir prioritāri (Tiesu kodeksa 1412. pants).

Agrāk valdībai bija imunitāte pret izpildes darbībām, kā rezultātā nebija iespējams uzlikt arestu valsts īpašumam. Tagad ar Tiesu kodeksa 1412.a pantu tas ir nedaudz mainīts.

Pastāv īpaši noteikumi, ar ko regulē aresta uzlikšanu kuģiem un lidmašīnām (attiecībā uz iepriekšēju arestu sk. Tiesu kodeksa 1467.–1480. pantu un attiecībā uz arestu sprieduma izpildes ietvaros sk. Tiesu kodeksa 1545.–1559. pantu).

C. *Kantonnement*

Ja kādai lietai ir uzlikts arests, tas parasti attiecas uz lietu kopumā, pat ja tās vērtība pārsniedz prasījuma summu. Tas ir ļoti neizdevīgi parādniekam, jo lieta kļūst viņam pilnīgi nepieejama. Tādēļ Beļģijas likumdevējs ir paredzējis tiesiskās noguldīšanas iespēju (*kantonnement*): parādnieks iemaksā noteiktu summu, un viņam ļauj izmantot viņa īpašumu (sk. Tiesu kodeksa 1403.–1407.a pantu).

#### 4.2 Kādas ir izpildu darbību sekas?

A. Aresta uzlikšana

Parādnieks zaudē tiesības atsavināt savu mantu no brīža, kad tai tiek uzlikts arests. Taču arests nepadara arestu pieprasījušā kreditora prasījumu par prioritāru. Tiesību ierobežošana nozīmē, ka parādniekam nav ļauts īpašumu pārdot, atsavināt vai apgrūtināt. Taču manta paliek parādnieka valdījumā. Praktiski situācija nemainās, taču tiesiskā situācija ir citādāka.

Sods par šīs tiesību ierobežošanas pārkāpšanu paredz, ka darbības, ko veic arestētās mantas īpašnieks, nav saistošas kreditoram, kas pieprasījis aresta piemērošanu.

Šī tiesībnespēja gan ir tikai relatīva tādā nozīmē, ka tā attiecas tikai uz priekšrocību kreditoram, kurš pieprasījis aresta piemērošanu. Citiem prasītājiem joprojām ir jāsamierinās ar parādnieka aktīvu svārstībām. Tomēr viņiem ir vienkāršs risinājums — pievienoties arestam, kas jau ir uzlikts.

Tiesību ierobežošana ir pirmais posms aktīvu pārdošanas procesā. Manta nonāk tiesas pārraudzībā. Tādējādi arestam sprieduma izpildes ietvaros pirmajā instancē ir arī piesardzības funkcija.

B. Aresta uzlikšana trešās personas īpašumam

Šis aresta veids atceļ kontroli pār visu arestēto prasījumu, neskatoties uz prasījuma vērtību, kas ir aresta uzlikšanas pamatā. Trešā persona, kuras īpašumam uzlikts arests, var veikt daļēju maksājumu (*kantonneren*). Darbības, kas ietekmē prasījumu, nav izpildāmas pret kreditoru, kurš pieprasījis aresta piemērošanu. Ja ir paziņots par aresta uzlikšanu trešās personas īpašumam, turpmāka vienošanās starp arestētās mantas īpašnieku un trešo personu, pie kuras atrodas arestētā manta, nav iespējama.

#### 4.3 Kāds ir izpildu darbību saistošais raksturs?

A. Iepriekšējs arests

Iepriekšējs arests ir spēkā līdz trim gadiem. Kustama īpašuma aresta gadījumā un aresta uzlikšanas gadījumā trešās personas īpašumam trīs gadu periods sākas no aresta ordera vai rīkojuma izdošanas datuma (Tiesu kodeksa 1425. un 1458. pants). Nekustamā īpašuma aresta gadījumā trīs gadu perioda sākums ir reģistrēšanas datums ķīlu reģistrā (Tiesu kodeksa 1436. pants).

Šo periodu var pagarināt, ja ir labi pamatoti iemesli to darīt (Tiesu kodeksa 1426., 1459. un 1437. pants).

B. Arests sprieduma izpildes ietvaros

Ja arests tiek uzlikts sprieduma izpildes ietvaros, maksimālo spēkā esamības periodu piemēro tikai rīkojumam, kas ir izdots pirms aresta uzlikšanas. Šī aresta veida spēkā esamības periods ir desmit gadi kustama īpašuma gadījumā (parastais laika ierobežojums, jo netiek piemēroti īpaši noteikumi) un seši mēneši nekustamā īpašuma gadījumā (Tiesu kodeksa 1567. pants). Kuģu aresta periods ir viens gads (Tiesu kodeksa 1549. pants).

#### 5 Vai pastāv iespēja pārsūdzēt lēmumu, ar kuru izpildu darbību veikšana tika atļauta?

A. Iepriekšējs arests

Ja arestu tiesnesis neatļauj iepriekšēju arestu, pieteicējs (t. i., prasītājs) viena mēneša laikā var iesniegt apelācijas sūdzību Apelācijas tiesā. Tas ir vienpusējs process. Ja pēc apelācijas arestu atļauj, parādniekam ir tiesības uzsākt trešās personas tiesvedību pret lēmumu (sk. Tiesu kodeksa 1419. pantu).

Ja arestu tiesnesis atļauj iepriekšēju arestu, parādnieks vai jebkura cita ieinteresētā persona var uzsākt trešās personas tiesvedību pret lēmumu. Termins šīs uzsākšanai ir viens mēnesis, un tiesvedība ir jāuzsāk tajā tiesā, kas izdevusi lēmumu. Pēc tam tiesa lemj par pretējās puses procedūru. Trešās personas tiesvedībai parasti nav apturoša spēka (sk. Tiesu kodeksa 1419. un 1033. pantu).

Ja iepriekšēju arestu var uzlikt bez tiesas atļaujas, parādnieks var iebilst pret to, vēršoties pie arestu tiesneša ar lūgumu atcelt arestu (Tiesu kodeksa 1420. pants). Šī ir iebilduma procedūra pret arestu, un to izskata kā noregulējuma tiesvedību, ja nepieciešams, kopā ar naudas soda piemērošanu.

Pamatojums prasījumam var būt steidzamības neesamība (1984. gada 14. septembra kasācija, *Arr. Cass.* 1984-85, 87).

Ja mainās apstākļi, arestētā īpašuma īpašnieks (uzaicinot visas puses ierasties pie arestu tiesneša) vai kreditors, kurš pieprasījis aresta uzlikšanu, vai starpnieks (iesniedzot pieteikumu) var lūgt arestu tiesnesim grozīt vai atcelt arestu.

## B. Arests sprieduma izpildes ietvaros

Parādnieks var iesniegt iebilduma paziņojumu par maksājuma rīkojumu, tādējādi apstrīdot tā juridisko spēku. Likumā tam nav noteikts laika ierobežojums, un iebildumam nav apturoša spēka. Iebilduma iemesli ietver trūkumus procedūrā un prasību pagarināt periodu (ja izpildu dokuments ir notariālais akts).

Parādnieki var iesniegt arestu tiesnesim iebilduma paziņojumu par viņu īpašumu izpārdošanu, taču arī šim iebildumam nav apturoša spēka.

Prasītāji, kas nav kreditors, kurš pieprasījis aresta uzlikšanu, var apstrīdēt pārdošanas cenu, bet ne pašu pārdošanas darījumu.

Trešā persona, kura apgalvo, ka ir arestētās mantas īpašnieks, arī var iesniegt iebilduma paziņojumu arestu tiesnesim (Tiesu kodeksa 1514. pants). Tā ir piedziņas procedūra, un tai nav apturoša spēka.

Puse, kura vēlas panākt sprieduma izpildi, saņem tikai vienu apliecinātu kopiju. To izsniedz reģistrs, kad tiek samaksāta nodeva (izsniegšanas nodeva).

Izpildes forma:

"Es, Filips, Beļģijas iedzīvotāju karalis,

Visiem klātesošajiem un tiem, kuri vēl pievienosies, daru zināmu:

Mēs uzdodam un pavēlam, lai visi tiesu izpildītāji, kuriem tas tiek lūgts, izpilda šo spriedumu, nolēmumu, lēmumu, rīkojumu vai aktu;

Lai mūsu ģenerālprokurori un prokurori pirmās instances tiesās to īsteno un lai visi valsts iestāžu vadītāji un amatpersonas sniedz palīdzību, ja to nosaka likums;

To apliecinot, šo spriedumu, nolēmumu, lēmumu, rīkojumu vai aktu ir parakstījis un apzīmogojis tiesnesis vai notārs."

Par darbībām, kas saistītas ar sprieduma vai akta izpildi, tiesu izpildītājs ir atbildīgs arestu tiesneša priekšā. Ētikas jautājumos viņš ir atbildīgs prokuratūras un tiesu izpildītāju kameras reģionālās nodaļas priekšā.

Tās vietas reģistrs, kurā manta atrodas (Tiesu kodeksa 1565. pants). Reģistrs sniedz informāciju par nekustamo īpašumu, t. i., īpašumtiesībām, īpašuma iekļaušanu.

T. i., visas puses piedalās lietā.

### **6 Vai uz izpildi attiecas ierobežojumi, jo īpaši saistībā ar parādnieka aizsardzību vai termiņiem?**

Tiesu kodeksā ir iekļauti dažādi noteikumi attiecībā uz mantu, kurai nepiemēro arestu (Tiesu kodeksa 1408.–1412.c pants).

Kreditori var neiesniegt prasījumus pret noteikta veida taustāmu kustamo mantu: tādu, kas ir nepieciešama arestētās mantas īpašnieku un viņu ģimeņu ikdienas dzīvei, par viņu profesijas pilnveidi vai par arestētās mantas īpašnieku vai viņu tajā pašā adresē dzīvojošu apgādājamo bērnu apmācības vai studiju turpināšanu (sk. Tiesu kodeksa 1408. pantu). No aresta piemērošanas un cedēšanas ir daļēji atbrīvoti ienākumi no darba un citām darbībām, kā arī pabalsti, pensijas un citi ienākumi.

Robežvērtības pilnīgai vai daļējai aresta nepiemērošanai ir minētas Tiesu kodeksa 1409. panta pirmajā daļā un tiek indeksētas katru gadu. Arestējamo vai cedējamo summu maksājumu daļas palielinās, ja parādniekam ir apgādājami bērni.

Tiesiskajam prasījumam attiecībā uz tiesas sprieduma izpildi principā piemēro vispārējo noilguma termiņu, t. i., 10 gadus.

Lapa atjaunināta: 03/08/2017

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.